

Augošu koku uzmērīšana visā cirtes platībā
Kvalitātes prasības (01.2021.)

1. KOKU UZMĒRĪŠANA UN MARKĒŠANA

- 1.1. Kailcirtē uzmēra visu zāgējamo koku un ekoloģisko koku caurmērus un noteiktu zāgējamo koku augstumus izcērtamās krājas aprēķināšanai.
- 1.2. Koku **caurmēru** uzmērīšanas pamatprasības:
 - 1.2.1. caurmēru uzmēra 1,3 m augstumā no sakņu kakla ar 1 mm noteiktību, izmantojot elektronisko dastmēru;
 - 1.2.2. caurmēru uzmēra kokiem ar diametru 6 cm un lielākus;
 - 1.2.3. mērāmajiem kokiem novērtē tās redzamās koksnes vainas un redzamās koksnes vainu pazīmes, kas ietekmē stumbra kvalitāti;
 - 1.2.4. nogāzēs augošiem kokiem caurmēru mēra no kalna puses;
 - 1.2.5. izteikti nepareizas formas kokiem, tajā skaitā atsveķotām priedēm, caurmēru nosaka kā aritmētisko vidējo no diviem savstarpēji perpendikulāriem mērījumiem;
 - 1.2.6. Tabulām elektroniskajā dastmērā jāatbilst LVM noteiktajām prasībām.
- 1.3. Koku **augstumu** uzmērīšanas pamatprasības:
 - 1.3.1. koka augstumu uzmēra kā attālumu no koka sakņu kakla līdz koka galotnei ar noteiktību ± 0.5 m, uzmērot arī koka caurmēru.
 - 1.3.2. ja koku suga cirsmā pārstāvēta ar 1-5 kokiem, uzmēra katra koka augstumu;
 - 1.3.3. ja koku suga cirsmā pārstāvēta ar 1 caurmēra pakāpi (4 cm solis), uzmēra vismaz 5 koku augstumi;
 - 1.3.4. ja koku suga cirsmā pārstāvēta ar 2 caurmēra pakāpēm, augstumu uzmēra vismaz 5 kokiem proporcionāli potenciālajai krājai caurmēra pakāpēs;
 - 1.3.5. ja koku suga cirsmā pārstāvēta ar 3 un vairāk caurmēra pakāpēm, tad:
 - 1.3.5.1.vienai no mazākajām caurmēra pakāpēm uzmēra vismaz 1 koka augstumu ar koksnes kvalitātes klases prasībām atbilstošu stumbra daļu ne mazāku par 7 m;
 - 1.3.5.2.trīs vidējām caurmēra pakāpēm, kur vislielākā masa, uzmēra vismaz 3 koku augstumus katrā caurmēra pakāpē;
 - 1.3.5.3.vienai no lielākajām caurmēra pakāpēm uzmēra vismaz 1 koka augstumu;
 - 1.3.6. augstuma mērīšanai kokus izvēlas pēc iespējas tuvākus konkrētās caurmēra pakāpes koku vidējam augstumam.
 - 1.3.7. ja iespējams, mērīšanai neizvēlas kokus, kuru uzmērīšanu apgrūtina stumbra forma.
 - 1.3.8. eglei augstāk minētie mērījumi jāveic atsevišķi **I un II stāva kokiem**;
 - 1.3.9. uz kokiem, kuriem tiek mērīts augstums, ar noturīgu krāsu uzraksta mērījumu rezultātus (augstums m).
- 1.4. Koku **kvalitātes klašu** noteikšana:
 - 1.4.1. Koki atkarībā no stumbra kvalitātes jāiedala sekojošās kvalitātes klasēs:
 - 1.4.1.1.resnā lietkoksne;
 - 1.4.1.2.vidējā lietkoksne;
 - 1.4.1.3.tievā lietkoksne;
 - 1.4.1.4.malka;
 - 1.4.2. Ja nav iespējams vizuāli noteikt koka bojājuma garumu un pakāpi, var veikt kontrolmērījumus ar Preslera svārpstu.
- 1.5. **Saglabājamo (ekoloģisko) koku un saglabājamo meža struktūras elementu uzmērīšana.**
 - 1.5.1. Ekoloģiskajiem kokiem, kuri dabā marķēti ar svītru apkārt stumbriem, uzmēra caurmēru un dastmērā atzīmē kā „Ekoloģiskos kokus”.
 - 1.5.2. Ekoloģisko koku grupās, kuras dabā marķētas ar svītru uz stumbriem vismaz ½ stumbra apkārtmēra, kokiem uzmēra caurmēru un dastmērā atzīmē kā „Ekoloģiskos kokus”.

1.5.3. Sausus marķētus kokus neuzmēra.

1.5.4. Ja saskaņā ar „Dabas aizsardzības prasībām meža darbos” cirmā ir neatzīmētas saglabājamās dabas vērtības, tās atzīmē (marķē), uz mēra un par to informē plānotāju.

1.6. **Sēklu koku izvēle**, uzmērīšana un iezīmēšana:

1.6.1. sēklu kokus saglabā kailcirtē ar sēklu koku atstāšanu,

1.6.2. par sēklu kokiem izvēlas kokus ar labu vainagu un stumbra kvalitāti,

1.6.3. sēklu kokus uz mēra un iezīmē ar krāsas svītru apkārt stumbram 1.3 m augstumā no sakņu kakla,

1.6.4. sēklu koku skaitu cirmā nosaka saskaņā ar normatīvo aktu prasībām un atkarībā no cirsmas platības,

1.6.5. sēklu koku skaitā neieskaita ekoloģiskos kokus.

2. KOKSNES KVALITĀTES KLAŠU APRAKSTS

1. Minimālie tievgaļa caurmēri (cm)

Suga	Resnā lietkoksne	Vidējā lietkoksne	Tievā lietkoksne	Malka
priede, egle	14	10	6	5
bērzs	18	12	6	5
apse	24	12	6	5
melnalksnis	24	12	6	5
baltalksnis	-	12	6	5
liepa	-	12	6	5
ozols, osis	18	14	-	5

2. Minimālie garumi (dm)

Suga	Resnā lietkoksne	Vidējā lietkoksne	Tievā lietkoksne	Malka
priede, egle	36	24	30	30
bērzs	27	24	30	30
apse	30	24	30	30
melnalksnis	30	24	30	30
baltalksnis	-	24	30	30
liepa	-	24	30	30
ozols, osis	24	24	-	30

3. Kvalitātes prasības

Saisinājumi: P – pieļauj, N- nepieļauj, Sk.k. – skuju kokiem, Lk.k.-lapu kokiem, D- kvalitātes klasei atbilstošās stumbra daļas diametrs

Kvalitātes klases	Veseli zari (cm)	Nokaltuši un trupējuši zari (cm)	Kodola trupes pazīmes	Vienpusīgā līkumainība (%)	Citas pazīmes
Resnā lietkoksne	Sk.k. līdz 8	Sk.k. līdz 8 Lk.k. līdz 4	N: Sk.k. P: apse, melnalksnis līdz 1/4 D	P: līdz 2	N: metāliskus ieslēgumus, sala un zibens plaisas
Vidējā lietkoksne	Sk.k. līdz 8	Sk.k. līdz 8 Lk.k. līdz 4	N: Sk.k. P: Lk.k. līdz 1/4 D	P: līdz 4	N: metāliskus ieslēgumus, sala un zibens plaisas
Tievā lietkoksne	P	P	P: 1/3 D	P	N: apogļojumu P: D < 60 cm
Malka	P	P	P	P	-

4. Minimālo caurmēru tabula ievietošanai dastmērā (1.3 m augstumam no sakņu kakla)

Suga	Stāvs	Resnā lietkoksne	Vidējā lietkoksne	Tievā lietkoksne	Malka
priede	1	16	11	7	6
egle	1	16	11	7	6
bērzs	1	19	13	7	6
apse	1	25	13	7	6
melnalksnis	1	25	13	7	6
baltalksnis	1	-	13	7	6
liepa	1	-	13	7	6
ozols	1	19	13	-	6
egle	2	16	11	7	6

3. CIRSMAS DOKUMENTĀCIJA

3.1. Izpildītājs sagatavo cirsmu uzmērīšanas datus elektroniski. Piegādājamās informācijas formāts - teksta fails (iespējamie paplašinājumi *.txt, *.dat). Atdalītājs – komats.

3.2. Teksta faila struktūra:

Teksta fails satur sekojošu informāciju:

D – informācija par izmantoto kvalitātes klašu minimālo caurmēru tabulu

T – cirsmas identifikācijas informācija

S – informācija par parauglaukumiem cirmā

M – koku caurmēru un kvalitātes informācija

L – paraugkoku augstumi

Faila struktūras **piemērs** ar skaidrojumu:

D,1,1,160

(D, sugas kods, kvalitātes klases kods, kvalitātes klases minimālais tievgaļa caurmērs)

T,304,70,7,182,071314,440,2.0,04102007,0,0

(T, kvartāla apgabala kods, VVM kods, VM kods, kvartāla Nr., nogabalu Nr., izpildītāja (dastotāja) kods, cirsmas platība, uzmērīšanas (dastošanas) datums, uzmērīšanas metodes kods, izmantošanas veida kods)

S,1,7.97

(S, parauglaukuma numurs, parauglaukuma rādiuss metros)

M,1,345,1,0,0

(M, sugas kods, koka caurmērs milimetros, kvalitātes klases kods, bojātās daļas garums metros, bojātās daļas kvalitātes klases kods)

L,1,345,1150

(L, paraugkoka sugas kods, paraugkoka caurmērs milimetros, paraugkoka augstums decimetros)

3.3. Informācijas piegādes veids:

3.3.1. Augošu koku uzmērīšanas - dastošanas failus (faila paplašinājumi (txt;, dat.) no dastmēra katrai cirsmā nosūta plānotājam uz e-pastu;

3.3.2. Nosūtot vai iesniedzot LVM darbiniekam cirsmu novērtēšanas datus elektroniski.

Ar kvalitātes prasībām Augošu koku uzmērīšanai visā cirtes platībā:

Iepazīstināja:

AS „Latvijas valsts meži”:

(datums)

(amats)

(vārds, uzvārds, paraksts)

Iepazīnos:

Uzņēmēja pārstāvis:

(datums)

(uzņēmuma nosaukums)

(vārds, uzvārds, paraksts)